

Bijgestelde richtlijnen voor de regeling van de positie van studenten geneeskunde in de klinische praktijk

INHOUDSOPGAVE¹

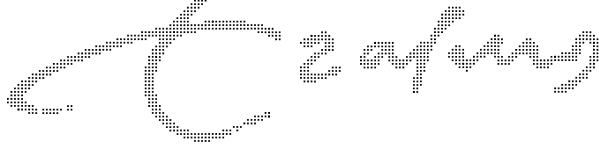
Ten geleide

1. Inhoud van de facultaire regeling van de positie van studenten geneeskunde in de klinische praktijk
2. Artikelen met een wettelijke status
3. Artikelen met een niet-wettelijke maar wel landelijke status
4. Artikelen van het Erasmus MC
5. Verklarende woordenlijst

Gewijzigde versie Erasmus MC, maart 2024

Vastgesteld op door:
Prof. Dr. S. Sleijfer, decaan Erasmus MC

¹ Met uitzondering van hoofdstuk 4 zijn deze facultaire richtlijnen integraal overgenomen van de richtlijnen zoals opgesteld en bijgesteld door de NFU in juni 2010 en gepubliceerd op de [NFU-website](#). De verklarende woordenlijst in hoofdstuk 5 is deels ontleend aan de NFU-richtlijnen.

Ten geleide

In het voorjaar van 2000 stelde het toenmalige Decanenoverleg Medische Wetenschappen (DMW) de 'Landelijke richtlijnen voor de regeling van de positie van coassistenten' vast. Ruim achttien jaar geleden dus inmiddels, en sinds 2000 is het merendeel van de acht medische curricula in Nederland blootgesteld aan grote inhoudelijke en organisatorische aanpassingen. Dat bij elkaar maakt dat het tijd is om de richtlijnen weer eens onder de loep te nemen. Bij een verkennende bespreking door de opleidingsdirecteuren geneeskunde (verenigd in de Onderwijs Commissie Geneeskunde OCG) in het voorjaar 2007 was er overeenstemming dat getracht zou gaan worden de regeling sterk te vereenvoudigen en veel bepalingen waar de richtlijnen nu om vragen te laten aan de daarvoor al bestaande wettelijke kaders van de WHW, de wet BIG, het Arbeidstijdenbesluit, e.d.

Met deze richtlijnen wordt beoogd in aanvulling op bestaande wetten en regels een aantal bijzondere elementen van het studeren in de klinische praktijk zeker te stellen.

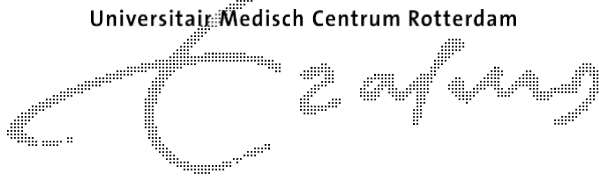
Het gaat om de borging van de positie van niet alleen coassistenten, maar van alle studenten geneeskunde die op enig moment in de klinische omgeving actief zijn.

De richtlijnen hebben de instemming van de bestuurscommissie Onderwijs & Onderzoek (O&O) en het bestuur van de NFU.

De volgende wetten zijn op studenten in de klinische praktijk van toepassing en staan boven deze richtlijnen:

WHW	Wet van 8 oktober 1992, houdende bepalingen met betrekking tot het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek
Arbeidstijdenbesluit	Besluit van 4 december 1995, houdende nadere regels inzake de arbeids- en rusttijden
Wet BIG	Wet van 11 november 1993, houdende regelen inzake beroepen op het gebied van de individuele gezondheidszorg
WGBO	Wet van 17 november 1994 tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek en enige andere wetten in verband met de opneming van bepalingen omtrent de overeenkomst tot het verrichten van handelingen op het gebied van de geneeskunst

Voor wetteksten: zie www.wetten.nl.

1 INHOUD VAN DE FACULTAIRE REGELING POSITIE STUDENTEN GENEESKUNDE IN DE KLINISCHE PRAKTIJK

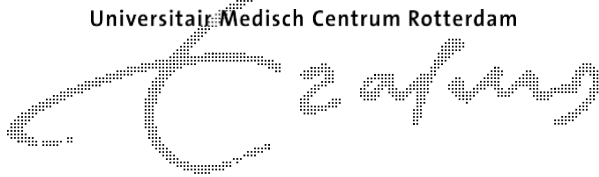
Toelichting. Het doel van deze richtlijnen is het vinden van een balans tussen uniformiteit betreffende de regeling van de positie van studenten in de klinische praktijk en de vrijheid per faculteit om aangelegenheden in dit verband naar eigen inzicht en afgestemd op de lokale situatie te regelen.

1.1 Inhoud van een op te stellen regeling per faculteit

Elke faculteit heeft een 'Regeling betreffende de positie van coassistenten' waarvan in ieder geval de volgende bepalingen deel uitmaken:

- 1.1.1 bepalingen betreffende het doel van het onderwijs in de klinische praktijk;
- 1.1.2 bepalingen betreffende verantwoordelijkheden van de student;
- 1.1.3 bepalingen betreffende verantwoordelijkheden van de faculteit;
- 1.1.4 bepalingen betreffende de regeling van aspecten verband houdende met de tewerkstelling van coassistenten in de gezondheidszorginstelling;
- 1.1.5 bepalingen betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid en verzekeringen;
- 1.1.6 bepalingen betreffende werktijden van de student/coassistent;
- 1.1.7 bepalingen betreffende de regeling van geschillen.

Deze bepalingen voor het Erasmus MC staan vermeld in hoofdstuk 4.

2 TEKST VAN ARTIKELEN MET EEN WETTELIJKE STATUS

2.1 Verantwoordelijkheden (cf WHW en Wet BIG)

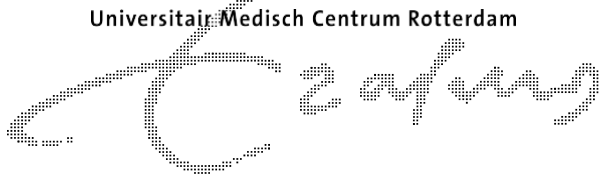
- 2.1.1 Gedurende zijn gehele studie behoudt de student de status van student aan de universiteit waarvan de faculteit deel uitmaakt.
- 2.1.2 De verantwoordelijkheid voor het onderwijsprogramma dat aan klinisch onderwijs ten grondslag ligt, berust bij de faculteit.
- 2.1.3 De verantwoordelijkheid voor de professionele organisatie waarbinnen de coassistentenschappen worden gevolgd, berust bij de gezondheidszorginstelling.
- 2.1.4 Onverminderd de mogelijkheid van inschakeling van derden bij de begeleiding van studenten heeft de examinerator/onderwijscoördinator de eindverantwoordelijkheid voor het medisch handelen van de studenten in het kader van de patiëntenzorg.

2.2 Uitvoering van taken door studenten geneeskunde in het kader van de patiëntenzorg

Het verrichten van voorbehouden handelingen (cf Wet BIG)

Toelichting. Op grond van de regels voor de medische beroepsuitoefening, zoals neergelegd in de Wet BIG, is het verrichten van voorbehouden handelingen voorbehouden aan artsen (en in enkele gevallen ook aan verloskundigen en tandartsen, die hier buiten beschouwing blijven). Anderen - ook studenten - kunnen bevoegd worden om dergelijke handelingen te verrichten. Daartoe moet aan de voorschriften en voorwaarden als geformuleerd in de artikelen 35 tot en met 39 van de Wet BIG zijn voldaan. De voorbehouden handelingen zijn: heelkundige handelingen waarbij de samenhang van de lichaamsweefsels wordt verstoord en deze zich niet direct herstelt, verloskundige handelingen, endoscopieën, catheterisaties, injecties, puncties, onder narcose brengen, gebruik maken van radioactieve stoffen of toestellen die ioniserende stralen uitzenden, electieve cardioversie, defibrilleren, electroconvulsieve therapie, steenvergruizing en in vitro fertilisatie. Ziekenhuizen hebben vaak regelingen inzake de wijze waarop met de voorbehouden handelingen wordt omgegaan. In voorkomende gevallen dient de wijze waarop ten aanzien van studenten met voorbehouden handelingen wordt omgegaan in deze regeling te worden opgenomen.

- 2.2.1 Om een voorbehouden handeling te mogen uitvoeren dient een student:
 - a. daartoe een opdracht te hebben van een arts;
 - b. indien de arts daarbij aanwijzingen heeft gegeven deze aanwijzingen op te volgen;
 - c. zichzelf ervan vergewist te hebben dat hij beschikt over de bekwaamheid vereist voor het behoorlijk uitvoeren van de opdracht.
- 2.2.2 De opdrachtgevende arts dient:
 - a. in gevallen waarin zulks redelijkerwijs nodig is aanwijzingen te geven omtrent het verrichten van de handeling en zich ervan te vergewissen dat toezicht door de opdrachtgever op het verrichten van de handeling en de mogelijkheid tot tussenkomst voldoende verzekerd zijn;
 - b. redelijkerwijs te mogen aannemen dat de student aan wie hij de opdracht geeft beschikt over de bekwaamheid die vereist is voor het behoorlijk verrichten van de handeling.
- 2.2.3 De gezondheidszorginstelling zorgt er voor dat patiënten worden geïnformeerd over de aanwezigheid van studenten en van het feit dat studenten in het kader van zorg onder toezicht handelingen kunnen verrichten.

- 2.2.4 Aan de patiënt moet toestemming worden gevraagd voor het verrichten van handelingen door de student, in sommige gevallen expliciet, in andere gevallen impliciet.

Herkenbaarheid tijdens klinische werkzaamheden

- 2.2.5 Tijdens het uitvoeren van klinische werkzaamheden dient de coassistent altijd als zodanig herkenbaar te zijn door het dragen van een badge met naam en functie.

Geheimhouding (cf o.a. WGBO)

- 2.2.6 De wettelijke en andere regels betreffende het beroepsgeheim van artsen en betreffende de bescherming van privacy zijn voor de student van overeenkomstige toepassing.

Melding van incidenten

- 2.2.7 De student meldt incidenten overeenkomstig de daartoe in de gezondheidszorginstelling geldende regeling. Hij geeft van de melding kennis aan de examinerator/onderwijscoördinator. Deze draagt eventueel zorg voor de noodzakelijke begeleiding van de coassistent.

2.3 Aanwezigheid van de student op de afdeling (cf Arbeidstijdenbesluit)

Toelichting: In het Arbeidstijdenbesluit staan de regels omtrent aanwezigheidsdiensten op de afdeling. Voor studenten in de klinische praktijk gelden andere regels en verwachtingen dan tijdens niet-klinisch onderwijs.

- 2.3.1 Er mag van worden uitgegaan dat aanwezigheidsdiensten (waarbij inbegrepen zijn pauzes en slaaperiodes) slechts bij uitzondering langer zijn dan 14 uur.
- 2.3.2 De maximaal gevraagde inzet van een coassistent is 46 uur per week, inclusief onderwijs en zelfstudie. Dit is meer dan de normstudielast van 40 uur waar de WHW van uitgaat. Dit surplus wordt verantwoord en noodzakelijk geacht in het kader van de medische opleiding.

3 ARTIKELEN MET EEN NIET-WETTELIJKE MAAR WEL LANDELIJKE STATUS

3.1 Doel van coassistentenschappen

3.1.1 Doel van onderwijs in de klinische praktijk is in algemene zin de student gelegenheid te bieden praktisch medisch onderwijs te volgen, direct gerelateerd aan de patiëntenzorg of aan een andere vorm van medische dienstverlening zoals die in de desbetreffende gezondheidszorginstelling wordt gegeven, teneinde de student zodanige kennis en vaardigheden bij te brengen dat hij in staat is aan de eindtermen van de artsopleiding te voldoen.

3.2 Gewetensbezwaren

3.2.1 De student kan niet worden verplicht om in het kader van de patiëntenzorg een handeling te verrichten dan wel daaraan medewerking te verlenen indien en voor zover dat strijdig is met zijn geweten.

3.2.2 De student draagt er zorg voor dat het beroep op gewetensbezwaren tijdig wordt medegedeeld aan de voor de desbetreffende behandeling verantwoordelijke arts, opdat de maatregelen kunnen worden genomen die nodig zijn voor het verlenen van verantwoorde zorg aan de desbetreffende patiënt of patiënten.

3.2.3 Indien een beroep op gewetensbezwaren zodanige consequenties heeft voor de opleiding dat het diploma niet kan worden verleend wordt daaromtrent door de faculteit tevoren overleg gepleegd met de student.

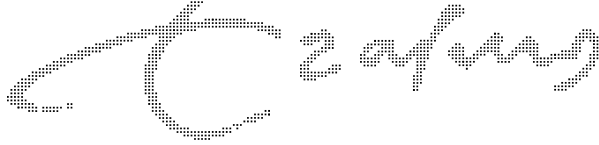
3.3 Faciliteiten

3.3.1 De gezondheidszorginstelling draagt er zorg voor dat voor het onderwijs aan en voor het verrichten van klinische werkzaamheden door studenten adequate voorzieningen beschikbaar zijn, waaronder:

- a. toegang tot elektronische studentfaciliteiten als e-mail, elektronische leeromgeving, bibliotheekdiensten;
- b. dienstkleding;
- c. voor de student noodzakelijke toegang tot (elektronische) patiëntdossiers;
- d. maaltijdvoorziening voor coassistenten tijdens diensten.

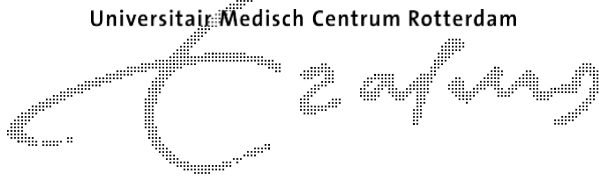
Tegemoetkoming in kosten

3.3.2 De faculteit draagt zorg voor een regeling tegemoetkoming in reis- en verblijfskosten. De regeling biedt een zo volledig mogelijke vergoeding voor extra kosten die de student redelijkerwijs moet maken om de voorgeschreven coassistentenschappen te kunnen volgen. De faculteit heeft de vrijheid de regeling zo vorm te geven dat de administratieve lasten voor uitvoering ervan zo laag mogelijk zijn. In dit kader kan de faculteit bijvoorbeeld kiezen voor een forfaitaire regeling in plaats van een regeling op basis van feitelijk gemaakte kosten.

Verzuim

- 3.3.3 De faculteit treft na overleg met de gezondheidszorginstelling een regeling betreffende verzuim van studenten in de klinische praktijk met inachtneming van het hierna bepaalde.
- 3.3.4 Verzuim wegens ziekte meldt de coassistent terstond aan de coassistentenopleider. Voor verzuim, anders dan wegens ziekte, is de toestemming van de coassistentenopleider vereist.

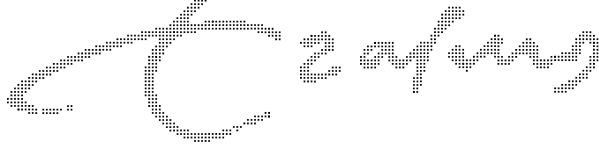
4 ARTIKELEN VAN HET ERASMUS MC

4.1 Algemeen

Toelichting. De student kan in de klinische praktijk, onderwijs verwachten dat een duidelijke plaats heeft in het curriculum en goed is afgestemd met andere onderwijseenheden. De student is goed voorbereid op het onderwijs dat hij volgt en wordt begeleid door een coassistentenopleider - begeleider van de afdeling waar het coschap gelopen wordt.

Verantwoordelijkheden van en rollen van het Erasmus MC in de gezondheidszorginstellingen

- 4.1.1 Het Erasmus MC draagt verantwoordelijkheid voor de inhoud en inrichting van het onderwijs in de masteropleiding Geneeskunde.
- 4.1.2 De Opleidingsdirecteur, als bedoeld in artikel 9.17 van de Wet, is onder verantwoordelijkheid van de Decaan belast met de organisatie, uitvoering en kwaliteitsborging van de Opleiding als beschreven in de [OER](#).
- 4.1.3 De opleidingscoördinator master Geneeskunde is onder verantwoordelijkheid van de decaan en de Opleidingsdirecteur Geneeskunde belast met de organisatie, uitvoering en kwaliteitsborging van de Opleiding als beschreven in de [OER](#).
- 4.1.4 De disciplinecoördinator is een door de Opleidingsdirecteur Geneeskunde aangestelde arts die belast is met (specialisme) specifiek onderwijs in de Master. De disciplinecoördinator is verantwoordelijk voor de coördinatie en kwaliteit van het onderwijs en de toetsing behorende bij het coschap in het Erasmus MC en de affiliatieziekenhuizen;
- 4.1.5 De affiliatiecoördinator is medisch specialist en is verantwoordelijk voor de implementatie en uitvoering van het onderwijs en voor het opleidingsklimaat binnen de geaffilieerde instelling alsook voor het toezicht op het naleven van het disciplineoverstijgend opleidingsbeleid tijdens de klinische fase.
- 4.1.6 De coassistentopleider van het Erasmus MC is arts van een specialistische afdeling binnen het Erasmus MC of in de geaffilieerde instellingen die verantwoordelijk is voor de Opleiding van de coassistenten binnen die afdeling;
- 4.1.7 De examinerator is aangewezen door de examencommissie, die belast is met het samenstellen en afnemen van tentamens of eindverantwoordelijk is voor de beoordeling van coassistenten en het vaststellen van de uitslag daarvan (voor meer informatie: examencommissie@erasmusmc.nl).
- 4.1.8 De coassistentbegeleiders/medeopleiders zijn medisch specialisten, huisartsen of sociaal geneeskundigen van het Erasmus MC of een geaffilieerde gezondheidszorginstelling die medeverantwoordelijk zijn voor klinisch onderwijs (of onderdelen daarvan) en de begeleiding en toetsing van de coassistent.
- 4.1.9 Het Erasmus MC en de geaffilieerde instellingen werken samen op het gebied van klinisch onderwijs, begeleiding en toetsing van coassistenten in de opleiding onder verantwoordelijkheid van het Erasmus MC.
- 4.1.10 De (geaffilieerde) instelling heeft, ten aanzien van de uitvoering van de onderwijstaak, een eigen verantwoordelijkheid erop toe te zien dat de opleiding van de coassistenten in de desbetreffende instelling van voldoende niveau is. De instelling

sluit daartoe aan bij de voor de klinische fase van de opleiding door het Erasmus MC vastgestelde uitgangspunten, gebaseerd op de Wet BIG, het [Raamplan 2020](#) en het Toetsbeleid 'Toetsen op de Werkvloer 2017-2022'. Hiernaast stelt de instelling de coassistenten in staat deel te nemen aan alle voor hen verplichte onderwijsactiviteiten.

- 4.1.11 Het Erasmus MC (in casu: de opleidingsdirecteur, de opleidingscoördinator master Geneeskunde en de disciplinecoördinatoren) zien erop toe dat de kwaliteit van het onderwijs wordt nageleefd in de geaffilieerde gezondheidszorginstellingen.

Het Erasmus MC en de geaffilieerde instellingen dragen gezamenlijk zorg voor:

- 4.1.12 plaatsing van de studenten in het desbetreffende coschap;

De ontvangende instelling draagt zorg voor onderstaande taken conform het beleid dat is vormgegeven door het Erasmus MC. Zie ook de affiliatieovereenkomst.

- 4.1.13 voor de introductie en de begeleiding van coassistenten door de affiliatie volgens de normen van het Erasmus MC;
- 4.1.14 het introduceren en het inwerken van de student in de gang van zaken binnen de afdeling/de instelling;
- 4.1.15 adequate controle en bespreking van anamnese, lichamelijk onderzoek, statusvoering en/of overige te verrichten vaardigheden, zoals die door de student worden uitgevoerd.
- 4.1.16 indien van toepassing, het stimuleren en begeleiden van de student om voorstellen te doen met betrekking tot verdere diagnostiek en therapie van de opgenomen patiënten;
- 4.1.17 het geven van (patiëntgebonden) onderwijs;
- 4.1.18 indien van toepassing, het door praktische demonstratie, oefening en begeleiding (doen) aanleren van vaardigheden bij de coassistent;
- 4.1.19 het beschikbaar stellen van voldoende getrainde stafleden voor onderwijs en begeleiding van studenten;
- 4.1.20 het toerusten van staf en arts-assistenten op hun educatieve opdracht;
- 4.1.21 het stimuleren en faciliteren van zelfstudie door de student;
- 4.1.22 het houden van toezicht op de professionele aspecten van de taakuitoefening van de studenten, met inbegrip van zorg voor de kwaliteit;
- 4.1.23 het houden van toezicht op alle aspecten verband houdende met de tewerkstelling van de coassistent in de gezondheidszorginstelling;
- 4.1.24 indien van toepassing, het verrichten van, dan wel zorg dragen voor beoordeling en toetsing van de studenten;

- 4.1.25 het ondersteunen van de studenten bij het oplossen van specifieke problemen tijdens de coschappen;

Verantwoordelijkheden en taken van de coassistent

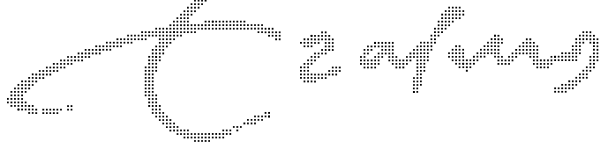
Van de coassistent wordt verwacht dat deze:

- 4.1.26 zich inspant om op adequate wijze de onderwijsdoelen van het coassistentschap te behalen;
- 4.1.27 zich inspant om zich de zeven rollen uit het CanMEDS-model eigen te maken;
- 4.1.28 initiatief neemt tot het vragen van feedback en daar op professionele wijze regelmatig schriftelijk op reflecteert;
- 4.1.29 op adequate wijze participeert in de werkzaamheden van de afdeling, waar het coschap wordt gelopen, en werkt op zorgvuldige wijze mee aan de patiëntenzorg met inachtneming van zijn/haar leerdoelen, zoals deze zijn vastgesteld voor de discipline;
- 4.1.30 in overleg met of in opdracht van de coassistentenopleider of arts-assistent de gegevens van patiënten bijhoudt (uitsluitend voor zover dit ten dienste staat van het leerproces van de coassistent);
- 4.1.31 de professionele aspecten bij de uitvoering van het coassistentschap respecteert en deze zo nodig met de coassistentenopleider of de arts-assistent bespreekt;
- 4.1.32 zich professioneel gedraagt, dat wil zeggen: zich gedraagt volgens de [Erasmuscode](#) en [de regels voor patiëntgebonden vaardigheden en patiëntcontacten](#), inclusief de regels en richtlijnen omtrent kleding en uiterlijk. Zie [hier](#) voor een overzicht van de regels en richtlijnen en OER art. 9.1.
- 4.1.33 een correcte en professionele houding heeft in het contact met patiënten en hun familieleden, verpleegkundigen, coassistenten, artsen, psychologen, paramedici en andere medewerkers;
- 4.1.34 meewerkt aan de door het Erasmus MC of door de gezondheidszorginstelling georganiseerde programma-evaluatie van het coassistentschap;
- 4.1.35 voldoet aan de regels van het zogenoemde infectiepreventieprotocol van de gezondheids- zorginstelling waar de coassistent het coschap loopt; (zie OER art. 6.3.1.)
- 4.1.36 in het bezit is van een vaccinatiebewijs waaruit blijkt dat hij/zij afdoende is gevaccineerd of dat hij/zij in elk geval geen risico vormt voor de patiënten; indien dit niet het geval is, is instroom in de coschappen niet toegestaan. De Screeningsunit zal bij twijfel bepalen wanneer welke screening noodzakelijk is. Zie ook het [Gezondheidsrisico's en vaccinatieprotocol](#).

4.2 Voorbereiding, informatievoorziening en begeleiding van studenten

Vorbereiding

- 4.2.1 De faculteit draagt in overeenstemming met de gezondheidszorginstelling zorg voor een praktische voorbereiding van studenten die in de instelling coschappen gaan volgen.

- 4.2.2 De faculteit draagt in overeenstemming met de gezondheidszorginstelling zorg voor een adequate voorlichting van de studenten omtrent het risico van infecties en hoe daarbij te handelen.

Informatievoorziening

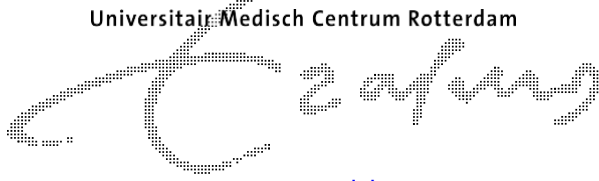
- 4.2.3 Naast informatie- en voorlichtingsmateriaal in het kader van de voorbereiding door de faculteit ontvangt de student van de gezondheidszorginstelling voldoende informatie om ter plekke goed te kunnen functioneren en op de hoogte te zijn van instellingsspecifieke aspecten. Zie voor nadere informatie dit [overzicht](#) van alle affiliatieziekenhuizen.

Coassistentbegeleiding

- 4.2.4 Binnen de masteropleiding Geneeskunde van het Erasmus MC wordt de onderwijscoördinatie uitgevoerd door de opleidingscoördinator, disciplinecoördinatoren, affiliatiecoördinatoren en coassistentopleiders.
- 4.2.5 De begeleiding wordt uitgevoerd door, coassistentopleiders en de door hen aangewezen begeleiders. Het is aan hen de taak om gestructureerd elke week een bepaalde (zoals vastgelegd in de affiliatieovereenkomst) hoeveelheid tijd te besteden aan nabespreking van de door de coassistent onderzocht en gestatuste patiënten, bedside teaching, directe observatie van handelen, beoordeling van de door de coassistent gepresenteerde patiëntencasus en groepsonderwijs. Terugkoppeling en nabespreking geschiedt middels, maar ook op basis van, de feedbacksystematiek.
- 4.2.6 Tijdens de coschappen is de student gekoppeld aan een mentor. Dit mentoraat is geïncorporeerd in het lijnonderwijs Professionele Ontwikkeling. De mentor begeleidt intervisiebijeenkomsten en voert met elke student een individueel gesprek. Ook heeft de mentor toegang tot het Professionele Ontwikkelings-portfolio van studenten, waarin gereflecteerd wordt op de ontwikkeling van student tot arts.
- 4.2.7 De mentor is een docent Medische Psychologie en ondersteunt de student bij het definiëren van de huidige ("Wat kan ik nu?") en de gewenste situatie ("Wat wil ik bereiken?"), het stellen van doelen en het ondernemen van actie om de gestelde doelen te bereiken. Daarnaast fungeert de mentor als aanspreekpunt voor de coassistenten wanneer zij tegen problemen aanlopen tijdens de coschappen. Afhankelijk van het probleem verwijst de mentor door naar studieadviseur, universiteitspsycholoog, klachtencommissie of studentconsulent.
- 4.2.8 **Vertrouwenspersonen** zijn aangezocht uit het medewerkersbestand van het Erasmus MC. Zij luisteren, ondersteunen en geven advies in geval van ongewenste omgangsvormen. Voor verdere stappen moet een klacht schriftelijk ingediend worden bij de Commissie Klachtenregeling Seksuele intimidatie. Zie voor meer informatie het document "[Omgaan met seksuele intimidatie in de coschappen](#)" en de [wegwijzer voor coassistenten](#).
- 4.2.9 **De Ombudsman** kan de Raad van Bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren over het terrein van sociale veiligheid. De Ombudsman is voor iedereen benaderbaar en heeft gezag en bevoegdheden om op het gebied van sociale veiligheids een onafhankelijke, laagdrempelige en toegankelijke sfeer te creëren. Daarnaast heeft de ombudsman de bevoegdheid om onafhankelijk een onderzoek te starten.
- 4.2.10 De faculteit biedt studiebegeleiding aan via diverse vormen, waaronder de studieadviseur. Zie de https://www.eur.nl/erasmusmc/campus/studiebegeleiding_website voor een volledig overzicht.
- 4.2.11 Meer informatie over de klachtenprocedure en de mogelijkheden voor coassistenten te ageren bij opmerkingen, klachten en problemen tijdens de coschappen staat in dit

Erasmus MC

Universitair Medisch Centrum Rotterdam

[overzicht.](#)

4.3 Burgerlijke aansprakelijkheid en verzekeringen

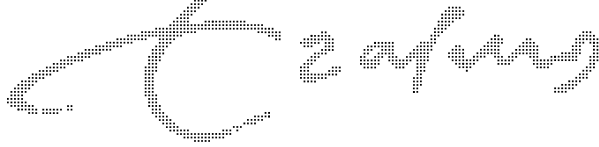
Toelichting. Het is gewenst dat coassistenten goed worden voorgelicht over de specifieke materie van aansprakelijkheid en verzekering tijdens klinische praktijk. Er wordt van uitgegaan dat gezondheidszorginstellingen (in ieder geval ziekenhuizen) een passende verzekering hebben van aansprakelijkheid voor medische fouten, die zich ook uitstrekt tot medische en andere zorginhoudelijke handelingen die door studenten in het kader van opleiding worden verricht.

- 4.3.1 Conform de affiliatieovereenkomst artikel 8 worden de coassistenten die in de instelling stagelopen bij het uitvoeren van hun werkzaamheden beschouwd als medewerkers van die instelling. De instelling aanvaardt aansprakelijkheid voor de eventuele schade die door de ten behoeve van de instelling verrichte werkzaamheden door deze coassistent mocht ontstaan en zal het Erasmus MC vrijwaren van aanspraken van derden ter zake. De instelling draagt zorg voor een afdoende dekking van de wettelijke aansprakelijkheid.
- 4.3.2 Studenten die een coschap in het buitenland lopen, dienen zelf zorg te dragen voor adequate verzekeringen. Hieronder vallen bijvoorbeeld een ziektenkostenverzekering en een wettelijke aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP).

Daarnaast is het belangrijk om in het geval van coschappen in het buitenland ook de beroepsaansprakelijkheid te regelen. De student dient eerst bij de gastinstelling na te vragen of hij/zij valt onder de lokale collectieve beroepsaansprakelijkheidsverzekering (*malpractice of professional liability insurance*). Dit is in de regel het geval. Voorwaarde hiervoor is dat de student werkzaamheden uitvoert onder supervisie van een arts.

Als extra vangnet heeft het Erasmus MC voor alle studenten een (beroeps)aansprakelijkheidsverzekering afgesloten voor studenten die worden aangesproken als gevolg van medisch handelen. Deze dekking kent voor het Erasmus MC een eigen risico van EUR 10.000 en een limiet van EUR 1.000.000 per aanspraak. Nadere informatie of advies over verzekeringen is te verkrijgen bij de coördinator studie/stage in het buitenland

- 4.3.3 Met betrekking tot het medisch handelen van de coassistenten is het criterium voor de aansprakelijkheid de vraag "wiens patiënt wordt behandeld" van belang. Met andere woorden: ongeacht de instelling waartoe de coassistent oorspronkelijk behoort, is zijn/haar medisch handelen verzekerd op de aansprakelijkheidsverzekering van de instelling waarmee de patiënt de behandelingsovereenkomst heeft.
- 4.3.4 Met betrekking tot de aansprakelijkheid anders dan in geval van medisch handelen is het zogenaamde *materiële werkgeverschap* bepalend. De coassistent is verzekerd onder de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering van de inlenende instelling, omdat hij zijn werkzaamheden uitvoert onder hiërarchisch toezicht van de betreffende instelling. Hier is dus het toezicht het bepalende criterium. Afhankelijk van waar de coassistent zijn/haar werkzaamheden verricht (in het Erasmus MC of in het affiliatieziekenhuis), is er dus dekking op de bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering van of het Erasmus MC of het affiliatieziekenhuis.

4.4 Beoordeling, toetsing en programma-evaluatie

Beoordeling en toetsing

- 4.4.1 Het Erasmus MC draagt zorg voor een toetsplan voor de beoordeling van coassistenten, overeenkomstig de Onderwijs- en Examenregeling (OER) master Geneeskunde en de Regels en Richtlijnen van de Examencommissie Erasmus MC, kamer Geneeskunde.
- 4.4.2 Gedurende het coschap wordt in het kader van de dagelijkse begeleiding de kwaliteit van het doen en laten van de student regelmatig besproken.
- 4.4.3 De schriftelijke beoordelingen worden in een gesprek met de coassistent toegelicht alvorens zij worden vastgesteld.
- 4.4.4 De disciplinecoördinator draagt er zorg voor dat de beoordelingsprocedure van coassistenten met de vereiste vertrouwelijkheid wordt omgeven.
- 4.4.5 De faculteit draagt er zorg voor dat met betrekking tot de bewaring en toegankelijkheid van de onderwijsdossiers de wettelijke en overige relevante privacyregels in acht worden genomen.
- 4.4.6 Geschillen met betrekking tot eind- of andere beoordelingen worden voorgelegd aan de Examencommissie van de faculteit dan wel het College van Beroep voor de Examens van de Erasmus Universiteit.

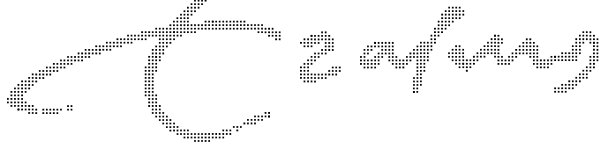
Programma-evaluatie

- 4.4.7 De afdeling Onderwijsbeleid en -advies van het Erasmus MC draagt er zorg voor dat structureel evaluaties plaatsvinden betreffende de klinische onderwijsonderdelen verzorgd door de gezondheidsinstelling waar coschappen worden vervuld.
- 4.4.8 De coassistentenopleider en de student werken mee aan de door het Erasmus MC en/of door de gezondheidszorginstelling georganiseerde evaluatiesystematiek.

4.5 Bepalingen betreffende werktijden van de coassistent

Deze richtlijnen hebben tot doel meer duidelijkheid te verschaffen aan onderwijscoördinatoren, opleiders en coassistenten over de werktijden en compensatie-uren van coassistenten. Deze richtlijnen gelden als het uit te voeren beleid met betrekking tot werktijden binnen het Erasmus MC en de geaffilieerde ziekenhuizen en zijn gebaseerd op het Werktijdenbesluit gezondheidszorg, de Landelijke richtlijnen positie coassistenten (DWM), de werktijdenregeling van het Erasmus MC en de maximale arbeidstijden voor coassistenten van het Interfacultair Medisch Studentenuitvoerend Comité. Zie ook artikel 2.3.

- 4.5.1 De volgende definities worden gehanteerd:
 - een **dienst** wordt geformuleerd als de tijd die in een ziekenhuis of instelling wordt doorgebracht, begrensd door twee onafgebroken dagelijkse rusttijden;
 - een **normale dienst** is een dagdienst. Een dagdienst wordt geformuleerd als beginnend 's ochtends bij de ochtendoverdracht en eindigend na de middagoverdracht. Wanneer geen ochtend- of middagoverdracht plaatsvindt, worden in overleg met de afdeling de tijden van de dagdienst bepaald. Concreet begint een normale dienst tussen 7.30 en 8.30 uur en eindigt deze tussen 17.00 en 18.00 uur;
 - een **avonddienst** wordt geformuleerd als een dienst beginnend bij de middagoverdracht en eindigend bij de avondoverdracht. Concreet begint een avonddienst tussen 17.00 en 18.00 uur en eindigt deze tussen 22.00 en 24.00 uur;

- een **nachtdienst** wordt geformuleerd als een dienst beginnend bij de avondoverdracht (tussen 22.00 en 24.00 uur) en eindigend na de ochtendoverdracht (tussen 7.30 en 8.30 uur);
- een **weekenddienst** wordt geformuleerd als een dag-, avond- of nachtdienst in het weekend;
- per vier uur wordt een **pauze** van 15 minuten gerekend, plus 30 minuten **lunchpauze** tijdens een dagdienst.

4.5.2 De volgende richtlijnen wat betreft **werktijden** zijn van toepassing:

- de maximale werktijd die de coassistent tijdens zijn/haar coschap doorbrengt, bedraagt 46 uur per week, inclusief facultatief onderwijs en circa 4 uur zelfstudie - bij voorkeur aaneengesloten - en exclusief *pauses*;
- normaliter bestaat een coschap uit vijf dagdiensten per week. Daarnaast kan er per week één avonddienst of nachtdienst of per twee weken één weekenddienst worden gedraaid;
- de coassistent kan niet worden verplicht tot het vervullen van meer dan één dienst langer dan 14 uur per week;
- na een dienst met een duur van meer dan 14 uur tot maximaal 24 uur volgt ter compensatie een periode vrij van 24 uur;
- de coassistent kan niet worden verplicht tot het vervullen van een dienst langer dan 24 uur;
- De dagelijkse (periode van 24 uur) aaneengesloten rusttijd van coassistenten kent als norm een duur van minimaal 11 uur. Indien noodzakelijk is ten hoogste eenmaal per week 8 uur toegestaan. Dit is ter aanvulling op de vanuit de NFU gestelde richtlijnen en gebaseerd op de arbeids- en rusttijden voor artsen en arts-assistenten.
- de coassistent kan niet worden verplicht tot het draaien van een dienst op een officiële feestdag. Uiteraard kan dit wel op vrijwillige basis. Deze dienst wordt dan als een weekenddienst gerekend. Officiële feestdagen zijn overigens niet automatisch een vrije dag; dit hangt af van de cao of arbeidsovereenkomst van de gezondheidszorginstelling waar op dat moment een coschap wordt gelopen, deze is daarin leidend;
- tenzij het bedrijfsbelang van de gezondheidszorginstelling waar op dat moment een coschap wordt gelopen het onvermijdelijk maakt, wordt op verzoek van de coassistent in plaats van de bovenstaande officiële (christelijke) feestdagen geen dienst geëist op de voor hem in verband met zijn godsdienstige opvattingen geldende feestdagen, tot een maximum van vijf dagen per jaar, waarbij in overleg met de begeleider een passende compensatie wordt geregeld.
- per twee weken is er in elk geval één weekend vrij van weekenddiensten. De weekenddienst wordt gecompenseerd met één dagdienst vrij doordeweeks;
- Alle (affiliatie)ziekenhuizen zijn verplicht om een maaltijdvergoeding te verstrekken indien aansluitende diensten van de coassistenten worden verwacht, (bijvoorbeeld een avonddienst aansluitend op een dagdienst) of wanneer een dienst langer duurt dan 10 uur;
- indien coassistenten werken in een schema met 12-uursdiensten, vervullen zij niet meer dan vier diensten per week.
- de coassistent kan de dag voorafgaand aan een afname van de interfacultaire Voortgangstoets Geneeskunde (iVTG) of de Farmacotherapie eindtoets niet worden verplicht tot een avond- of nachtdienst.
- de coassistent kan niet worden verplicht om na afname van de iVTG of de Farmacotherapie eindtoets het restant van de dag een coschap te lopen. Uiteraard kan dit wel op vrijwillige basis.

4.5.3 De volgende richtlijnen wat betreft **zwangerschap tijdens coschappen** zijn van toepassing:

Coassistenten vallen onder de Arbowet en daarmee heeft een zwangere coassistente recht op aangepaste werktijden gedurende de zwangerschap en zes maanden daarna. Zij dienen hun gemiste uren vervolgens in te halen. Dit houdt in een verlenging van de coschappen.

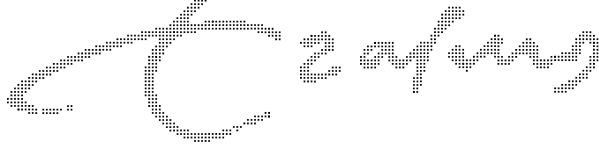
De aangepaste werktijden houden onder andere in dat een coassistente:

- vanaf 20 weken zwangerschap geen nachtdiensten (23.00 en 7.00 uur) meer hoeft te doen;
- ook voor de 20e week kan verzoeken om regelmatige (dag)diensten;
- recht heeft op regelmatige werktijden met 12 uur hersteltijd ertussen om te reizen, eten en slapen;
- geen overwerk hoeft te doen, d.w.z. maximaal 9-10 uur per dag werken en maximaal 46 uur per week;
- na de bevalling recht heeft op een kwart van de werktijd om te besteden aan borstvoeding/kolven.

4.5.4 De datum waarop het **zwangerschapsverlof** ingaat, hangt af van de datum waarop een coassistent is uitgerekend. Het verlof begint op zijn vroegst zes weken en op zijn laatst vier weken vóór de datum waarop zij is uitgerekend. Als een coassistent minder dan zes weken voor de verwachte bevallingsdatum met verlof gaat, worden de dagendie zij niet heeft opgenomen als zwangerschapsverlof maar waarop zij wel recht had, opgeteld bij het bevallingsverlof.

4.5.5 Een coassistent dient na de bevalling verplicht minstens 10 weken **bevallingsverlof** op te nemen die later ingehaald moeten worden. Dit geldt ook als de baby later wordt geboren dan verwacht.

De hierboven genoemde punten zijn afkomstig uit een richtlijn die is opgesteld door de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde (NVAB). In de bijlage hiervan staat informatie voor

werknemers over zwangerschap en werk, en welke arbeidsomstandigheden een risico kunnen vormen. De volledige richtlijnen zijn te vinden op de [website](#) van de NVAB.

- 4.5.6 In uitzonderlijke gevallen wordt aangeraden om de bedrijfsarts te raadplegen. De bedrijfsartsen in het Erasmus MC zijn te bereiken via het secretariaat van de afdeling Arbo & Milieu, telefoon 010-7033832.

4.6 Verzuim

4.6.1 Omgaan met afwezigheid:

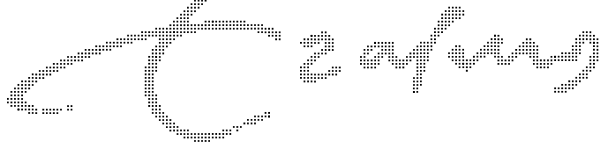
- de coassistent kan alleen tijdens de ingeroosterde vrije weken op vakantie. De ingeroosterde vrije weken zijn te vinden in het 'Onderwijsprogramma per Co-groep' op [Canvas](#);
- iedere afwezigheid, waaronder ziekte (zie art. 3.3.4), dient te worden gemeld bij de desbetreffende afdeling; Afwezigheid, anders dan ziekte, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van de coassistentenopleider.

- indien de coassistent langdurig en/of vanwege persoonlijke omstandigheden voorafgaand aan het coschap verhinderd is, dient de coassistent een afspraak te maken bij de [studieadviseur](#). Gezamenlijk wordt dan het best passende vervolgtraject besproken.

Als de coassistent binnen een week moet starten met het coschap, meldt de coassistent zich zo spoedig mogelijk af bij de afdeling waar de coassistent verwacht wordt en bij het OSC. Ook maakt de coassistent een afspraak bij de studieadviseur. Indien het langer dan een week voorafgaand aan de start van het coschap bekend is, gaat de coassistent voor afmelding eerst langs de studieadviseur.

4.6.2 Compensatie van afwezigheid:

- indien de coassistent met geldige reden en na toestemming van de coassistentenopleider een enkele dag of dagdeel afwezig is, dient hij samen met de coassistentenopleider van het coschap te bepalen of en hoe deze dag moet worden gecompenseerd;
- indien een coassistent meer dan 10% van de werktijd afwezig is, dient dit te worden gecompenseerd en meldt de coassistentenopleider dit aan het OSC; de coassistentenopleider meldt tevens welke inhaalafpraak c.q. compensatieafpraak is gemaakt in overleg met de coassistent, waarna dit door het OSC wordt geregistreerd. Voorwaarde is dat de gemiste diensten worden ingehaald op dezelfde afdeling/instelling;
- indien een coassistent meer dan 50% van de werktijd of het gehele coschap afwezig is, dient hij het gehele coschap over te doen (van compenseren of inhalen van de gemiste tijd is dan geen sprake meer). De coassistentenopleider meldt dit aan het OSC, waarna het OSC een nieuw coschap voor de coassistent plant. Dit kan op dezelfde, maar ook op een andere afdeling/instelling zijn. Het coschap is niet beoordeelbaar en wordt in Osiris geregistreerd als onvoldoende. De student maakt ook een afspraak bij de studieadviseur.
- Als voorwaarde geldt dat coschappen uit serie A dienen te worden ingehaald voorafgaand aan de serie B-coschappen en coschappen uit serie B voorafgaand aan de serie C-coschappen.

4.7 Faciliteiten

De gezondheidszorginstelling zorgt dat er voor het onderwijs aan studenten voor het verrichten van klinische werkzaamheden adequate voorzieningen beschikbaar zijn, waaronder:

- a. passende werkruimten met computers;
- b. passende slaapgelegenheden, indien diensten continue aanwezigheid in vereisen;
- c. lockers;
- d. benodigde werkkleding;
- e. specifieke voorzieningen, noodzakelijk voor het behalen van de voor het coschap gestelde leerdoelen, zoals bijvoorbeeld toegang tot internet;
- f. toegang tot EPD tijdens coschap;
- g. vaccinaties;
- h. indien van toepassing huisvesting. Kijk [hier](#) voor meer informatie.

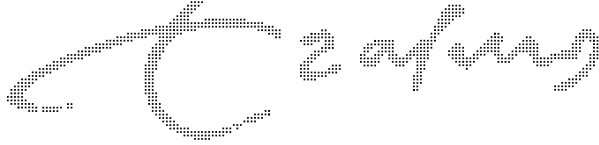
4.8 Tegemoetkoming in kosten

De faculteit heeft conform artikel 3.3.2 een regeling opgesteld voor de tegemoetkoming in reis- en verblijfkosten die studenten moeten maken in het kader van hun opleiding. Kijk [hier](#) voor een overzicht van beschikbare regelingen en aanvraagformulieren.

4.9 Geschillen, klachten en bemiddeling

- 4.9.1 Zoals is vermeld in het [addendum](#) bij de Examenreglementen van de Masteropleiding Geneeskunde, hebben coassistenten het recht om tegen beschikkingen van de Examencommissie of de examinator krachtens artikel 7.61 van de wet, in beroep te gaan bij het College van Beroep voor de Examens.
- 4.9.2 Voor hulp bij het opstellen van een beroepschrift is het raadzaam contact op te nemen met de studentendecaan.
- 4.9.3 Het is mogelijk om een gesprek aan te vragen bij de examencommissie om het (schriftelijk) bezwaar nogmaals nader toe te lichten of om advies te vragen. De coassistent kan hiervoor de examencommissie benaderen via het Onderwijs Service Centrum, waarna een afspraak kan worden gemaakt tussen beide partijen. Decoassistent dient de beroepstermijn in het oog te houden.
- 4.9.4 Conform de affiliatieovereenkomst dient er onmiddellijk melding te worden gemaakt bij de opleidingsdirecteur van een geschil tussen de coassistent en opleider/instelling wanneer dit niet onderling dan wel door tussenkomst van de affiliatiecoördinator van de desbetreffende instelling kan worden bijgelegd. Na melding zal de opleidingsdirecteur het geschil zo spoedig mogelijk trachten op te lossen conform de in de affiliatieovereenkomst beschreven procedure.
- 4.9.5 Van een geschil is sprake indien één der partijen dat schriftelijk gemotiveerd aan de ander kenbaar maakt.
- 4.9.6 Wanneer een coassistent is geconfronteerd met seksuele intimidatie kan deze zich richten tot de disciplinecoördinator en in tweede instantie de opleidingscoördinator master Geneeskunde. Daarnaast zijn er binnen het Erasmus MC vier instanties te benaderen indien een coassistent wordt geconfronteerd met seksuele intimidatie: 1) de vertrouwenspersonen, 2) de Klachtencommissie Erasmus MC¹, 3) de ombudsman en 4) de studieadviseur. Meer informatie over de procedure is te vinden in het document "[Omgaan met seksuele intimidatie in de coschappen](#)". Indien het ongewenst gedrag heeft plaatsgevonden binnen een affiliatie kan de coassistent zich tevens wenden tot de klachtencommissie of overige ondersteunende geledingen van het ziekenhuis aldaar.

¹ Bereikbaar via a.verwers@erasmusmc.nl

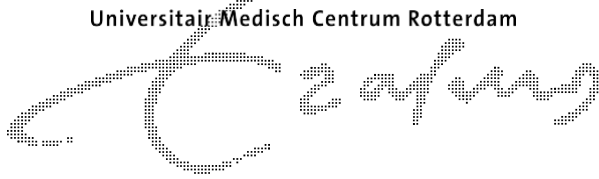

4.9.7 De klachtenprocedure voor coassistenten is te vinden in [de klachtenprocedure](#).

4.10 Regels en richtlijnen bij indelingen van de coschappen

4.10.1 De wijze waarop een daartoe gekwalificeerde student een plaats toegewezen krijgt voor de start van de coschappen in het masterprogramma wordt bepaald in de [“Regeling verdeling van instroommomenten coschappen masteropleiding Geneeskunde”](#).

- De wijze van plaatsing voor de reguliere coschappen (serie A en B) staat in art. 3.1 van bovengenoemde regeling.

5 VERKLARENDE WOORDENLIJST

Academisch ziekenhuis

Academisch ziekenhuis als bedoeld in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (Wet van 8 oktober 1992, Stb.593)

Afdeling

Organisatorische eenheid in het academisch of affiliatieziekenhuis of andere gezondheidszorginstelling waarin een bepaald medisch (sub)specialisme wordt uitgeoefend .

Affiliatiecoördinator (zoals is opgenomen in de affiliatieovereenkomst)

Medisch specialist, huisarts of sociaal geneeskundige van een geaffilieerde instelling, verantwoordelijk voor de uitvoering en kwaliteit van het (klinisch) onderwijs door de opleiders van de coassistenten binnen een instelling voor de gezondheidszorg.

Affiliatieziekenhuis

Algemeen ziekenhuis dat geaffilieerd is met een faculteit en waarin coassistenten plaatsen vinden.

Arts-assistent

Assistent-geneeskundige in opleiding of niet in opleiding, werkzaam op de afdeling waar de coassistent zijn coassistenten volgen en die bij de begeleiding van die coassistent betrokken is.

Beoordeling

Kwalificatie van de wijze waarop de student de stage vervult.

Coassistent

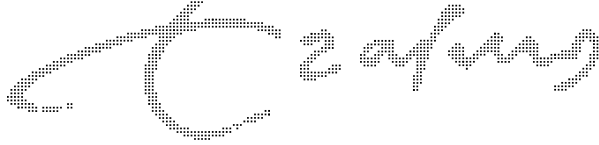
De student van de masteropleiding Geneeskunde die in de klinische fase van de opleiding – voor het verkrijgen van klinische vaardigheden – gestructureerd onderwijs volgt in de vorm van stages of voorbereidende onderwijsblokken.

Coassistentenopleider

Arts – doorgaans medisch specialist – die binnen de afdeling van de gezondheidszorginstelling is belast met de regeling en vormgeving van het coassistentenstelsel.

Disciplinecoördinator

De disciplinecoördinator is de medisch specialist, huisarts of sociaal geneeskundige van het Erasmus MC, verantwoordelijk voor de coördinatie en de kwaliteit van het klinisch onderwijs, inclusief de toetsing, dat door de (coassistenten)opleiders in de diverse instellingen binnen een discipline wordt gegeven.

Examinator

Door de Examencommissie als examinator benoemd en hiermee belast met het afnemen van toetsen en de beoordeling van studenten.

Faculteit

De medische faculteit waar de coassistent staat ingeschreven als student.

Feedback

Feedback is concrete informatie over het functioneren van een coassistent waarbij de feedback inzicht geeft in wat effectief en niet-effectief gedrag is.

Gezondheidszorginstelling

Het academisch of affiliatieziekenhuis resp. andere instelling waarin het coassistentenschap plaatsvindt, inclusief huisartspraktijken en organisaties voor sociale geneeskunde.

Incident

Voorval in de patiëntenzorg dat aan of bij een patiënt schade heeft veroorzaakt of schade had kunnen veroorzaken en dat daarom gemeld moet worden teneinde te worden besproken.

Onderwijsdossier

Verzameling gegevens betreffende de studieloopbaan van de student, zoals die door of vanwege de faculteit wordt bijgehouden.

Onderwijs- en examenregeling (OER)

Regeling betreffende het onderwijs en de examens in de medische opleiding.

Onderwijs Service Centrum (OSC)

In het Onderwijs Service Centrum zijn alle administratieve en logistieke processen voor o.a. de opleiding Geneeskunde gebundeld.

Programma-evaluatie

Beoordeling van de wijze waarop in een afdeling de coassistentenschappen in het algemeen dan wel een specifiek coassistentenschap zijn/is georganiseerd en uitgevoerd.

Specialisme

Medische discipline, die als zodanig is erkend in het kader van de erkenning en registratie van medische specialisten.

Stage

Onderwijs dat de student zich in het kader van zijn opleiding tot arts onder leiding oefent in de praktische uitoefening van de geneeskunde.

Student

Een bij de Erasmus Universiteit Rotterdam voor de opleiding Geneeskunde ingeschreven student.

Toetsing

Kwalificatie van de wijze waarop de coassistent aan de exameneisen in het kader van het vervullen van zijn coassistentschappen voldoet.

Vertrouwenspersonen

Vertrouwenspersonen zijn aangezocht uit het medewerkersbestand van het Erasmus MC. In geval van ongewenste omgangsvormen luisteren, ondersteunen en geven zij advies aan coassistenten.

Vorbehouden handelingen

Handelingen als bedoeld in artikel 36 van de Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg (Stb. 1993, 655) waarvan het verrichten is voorbehouden aan de in dat artikel genoemde bevoegden.

Verwijderde gedeelten ten aanzien van de vorige versie

4.10.1 De wijze van plaatsing voor de keuze en oudste coschappen (serie C) staat in de Regeling procedure aanmelden keuze-onderdelen: keuze coschappen, oudste coschap en masteronderzoek.

Oude tekst van gewijzigde gedeelten ten aanzien van de vorige versie

4.5 Landelijk Overleg Coassistent (LOCA) gewijzigd in Interfacultair Medisch Studentenuverleg.

Nieuw opgenomen gedeelten ten aanzien van de vorige versie

4.5.2 De dagelijkse (periode van 24 uur) aaneengesloten rusttijd van coassistenten kent als norm een duur van minimaal 11 uur. Indien noodzakelijk is ten hoogste eenmaal per week 8 uur toegestaan. Dit is ter aanvulling op de vanuit de NFU gestelde richtlijnen en gebaseerd op de arbeids- en rusttijden voor artsen en arts-assistenten.

Alle (affiliatie)ziekenhuizen zijn verplicht om een maaltijdvergoeding te verstrekken indien aansluitende diensten van de coassistenten worden verwacht, (bijvoorbeeld een avonddienst aansluitend op een dagdienst) of wanneer een dienst langer duurt dan 10 uur;